

השלכות מעמד המורים על הוראת המדעים

אסתר בגנו, עידיית ירושלמי ודיוויד פורטס, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע, רחובות

מקצועיותו של המורה היא המשתנה הקובע את איכות ההוראה, לכך יסכימו רבים, אולם מעטים מודעים עד כמה מעמד המורים ותנאי עבודתם הירודים מקשים לקיים הוראה ראויה.

אנו החתומים מטה, חברי סגל במחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן למדע, כותבים על יסוד ניסיונו במחלקה שחרטה על דיגלה את נושא ההתפתחות המקצועית של מורי המדעים בארץ. אנו מקיימים תוכניות הכשרה לפרחי הוראה ומסגרות שונות להעשרת הידע המקצועי של המורים.

ממקום זה אנו עדים לתופעות קשות של נטישת מקצוע ההוראה ומורל ירוד בקרב העוסקים בה הפוגעות ישירות בהתמקצעותם:

1. אין כניסת מורים חדשים למדעים למערכת. הסטודנטים המעטים המגיעים לתעודת הוראה, מעוניינים וראויים להשתלב במערכת, נרתעים בגלל התנאים הירודים. העלייה מחבר העמים בשנות ה-90, שמילאה את שורות מורי המדעים, נסתיימה. ללא שיפור בתנאים נמצא את עצמנו תוך שנים ספורות ללא מורי מדעים.

2. מורים רבים מדווחים כי לא נותר להם זמן להתחדשות, בכיתה ומחוצה לה, בשל הצורך לעמוד שעות רבות בפני הכיתה (מורים רבים נאלצים לעבוד ביותר ממשרה אחת כדי לקיים את משפחתם). כל רפורמה צריכה לתת את דעתה על הקצאת זמן ותגמול המורה המחדש והמתחדש. ולא- ניותר עם מורים שהתמצאותם בתחום הדעת, מודעותם לקשיי למידה אופייניים בתחום הדעת ומאגר דרכי ההוראה שלהם לוקים בחסר.

3. לאור ריבוי התלמידים בכיתה ועומס ההוראה הפרונטלית מורים נאלצים לצמצם את האינטראקציה הפרטנית עם התלמידים. הם עורכים פחות ניסויי תלמידים ופעילויות חקה, ומצמצמים את מספר העבודות אותן הם בודקים. דא עקא, שלא ניתן ללמוד מתמטיקה ומדעים ללא התנסות ומשוב אישי.

לאור האמור לעיל, הכרחי להעלות את מעמד המורים ולשפר את תנאי עבודתם, שהרי חינוך בכלל, וחינוך מדעי בפרט, הם התשתית החשובה ביותר לצמיחתה של מדינת ישראל.

תהודה